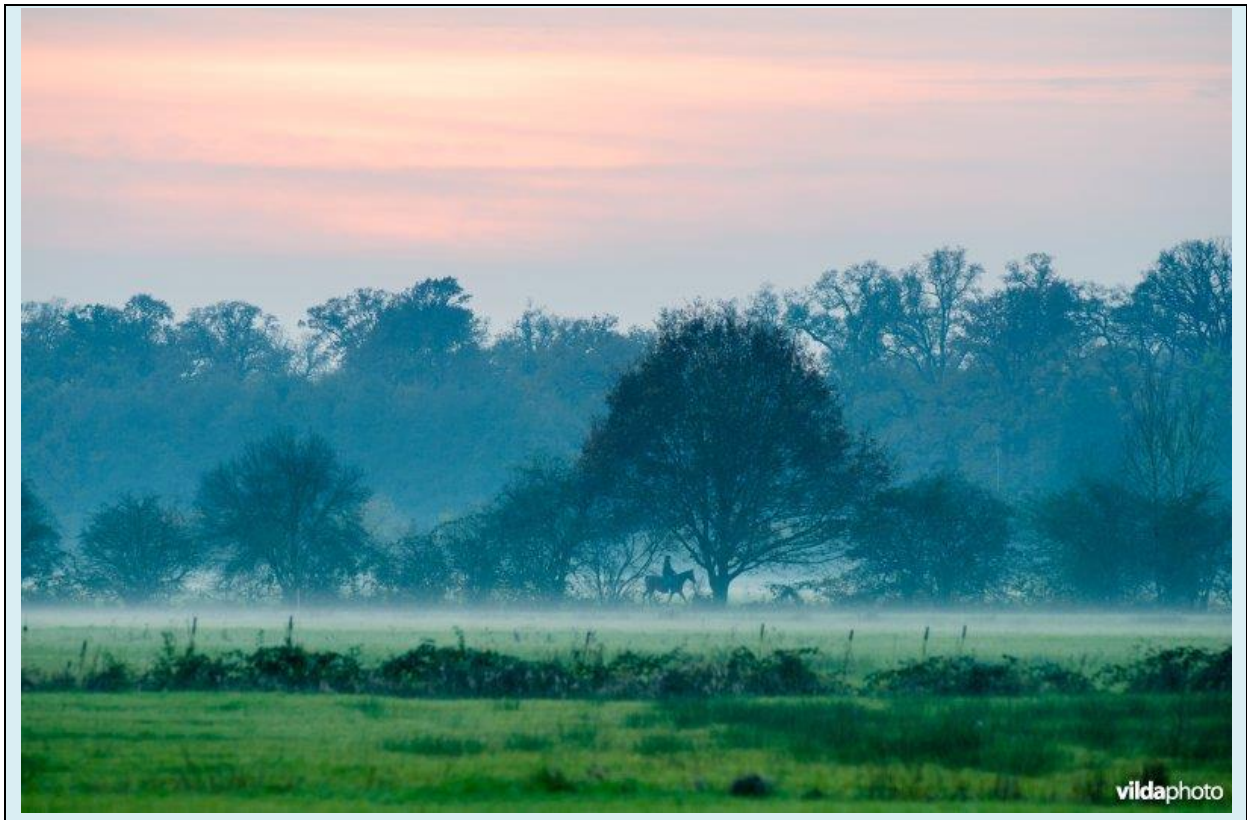

Landschapsnetwerk Brummen

Wat zijn de politieke partijen in Brummen van plan met uw leefomgeving?

een vergelijking van verkiezingsprogramma's 2018

Dit rapport is gebaseerd op de programma's van de 6 politieke partijen die zich in de gemeente Brummen voorbereiden op de Gemeenteraadsverkiezingen maart 2018.

Uitgave: Landschapsnetwerk Brummen, Brummen 05-02-2018

Het Landschapsnetwerk Brummen is een bewonerscollectief dat zich met kennis en actie inzet voor een duurzame toekomst van het bijzondere landschap tussen Veluwe en IJssel. We doen dat samen met bewoners, bedrijven, agrariërs en overheid, in het belang van iedereen. www.landschapsnetwerkbrummen.nl

Het Landschapsnetwerk Brummen wordt financieel ondersteund door de Provincie Gelderland en de Gemeente Brummen.

Toelichting

Het Landschapsnetwerk Brummen verbindt zich niet met een politieke overtuiging. Maar we willen wel de kiezer informeren over wat er in de verkiezingsprogramma van de politieke partijen in Brummen staat over uw en ons landschap, onze leefomgeving. Het landschap ontstaat door de samenwerking van mens en natuur. Die natuur is niet alleen de basis van ons bestaan, maar draagt tevens bij aan onze economie, aan ons welzijn en gezondheid. Dus ons landschap bepaalt mede de kwaliteit van ons bestaan. En mogen we van politieke partijen verwachten dat ze daar wat van vinden.

Het Landschapsnetwerk zet voor u op een rijtje wat de partijen concreet gaan doen aan enkele belangrijke uitdagingen in onze groene leefomgeving. We geven wat voorbeelden:

- Bij de invoering van de omgevingswet bijvoorbeeld zal van de gemeente een door de bevolking gedragen omgevingsvisie worden gevraagd.
- Het boerenbedrijf komt steeds meer in de knel tussen meedoen in de keten, de maatschappij die eisen stelt aan de leefomgeving die door de boeren wordt beheerd, en de wereldeconomie.
- Nu niets doen aan klimaatverandering jaagt ons en zeker de komende generaties op hoge kosten.
- Hoe stoppen we de achteruitgang van de biodiversiteit in het agrarische landschap?
- En hoe zorgen we ervoor dat het landschap helpt de medische zorg betaalbaar te houden?

Dat is niet niks. We hebben hieruit vijf thema's gekozen en in de partijprogramma's gezocht naar ambities en concrete doelstellingen. Per thema geven we een overzicht per partij door middel van korte citaten en trefwoorden die we in de programma's vonden. Vooraf schetsen we kort de urgentie van de uitdaging, onder de tabel geven we onze conclusie over de inzet van de partijen op het thema.

Landbouw en leefomgeving

Uitdaging. Agrarische bedrijven staan steeds meer onder druk. Enerzijds is er de noodzaak voor zo laag mogelijke kosten om te kunnen blijven concurreren op de wereldmarkt bij een hoge grondprijs, wat leidt tot een maximaal opgevoerde efficiëntie en inzet van technologie. Anderzijds kijkt de maatschappij steeds kritischer naar het verlies van waarden in het landschap en de biodiversiteit. Ook zien we dat de alsmaar opgevoerde schaalvergroting de landbouw tegen zijn systeemgrenzen duwt, zoals blijkt uit steeds vaker voorkomende ziektes en fraude. Door de belasting van het milieu met in de landbouw toegepaste gifstoffen neemt de soortendiversiteit van agrarische ecosystemen sterk af. Mineralen en vitamines in onze voeding nemen sterk af, waardoor voedsel steeds minder gezond wordt. Kortom, alle reden voor een omslag naar een duurzamer voedsellandschap waarin behalve voedsel ook (andere) publieke waarden worden geproduceerd, en waarbij lange ingewikkelde ketens worden vervangen door lokale voedselnetwerken.

	ambitie	Concrete doelstellingen
CDA		<ul style="list-style-type: none"> Schaalvergroting moet mogelijk blijven, maar wel alleen familiebedrijven Op kleine schaal nevenactiviteiten op bedrijven faciliteren
D66		<ul style="list-style-type: none"> Agrariërs die op natuur-inclusieve bedrijfsvoering en kringlooplandbouw willen overgaan helpen door wegnemen bestuurlijke obstakels
Groen Links	Bedrijven worden toekomstbestendig Stimuleren multifunctionele landbouw Minder schaalvergroting Bevorderen diversiteit aan afzetmarkten	<ul style="list-style-type: none"> Boeren krijgen mogelijkheid meer diensten aan te bieden Stimuleren kringloopboerderijen Gemeente promoot streekproducten Bij activiteiten en evenementen consequent duurzame producten inzetten Stimuleren biologische, natuur-inclusieve en grondgebonden landbouw Regionale afzet coöperaties
Lokaal belang	Hecht veel waarde aan agrariërs, blijven streven naar goede balans tussen wonen, werken en recreatie	<i>Geen</i>
PvdA	Duurzaam voedsel, dichtbij huis	<ul style="list-style-type: none"> Investeren in lokale voedselnetwerken
VVD		<ul style="list-style-type: none"> Agrariërs in bestemmingsplannen ruime mogelijkheden bieden voor ontwikkelen nevenactiviteiten zoals natuurbeheer, recreatie en zorg

Onze conclusie: Voor een economisch zo belangrijke sector die ook nog eens een belangrijk deel van onze leefomgeving in eigendom heeft en beheert, vertonen de partijen eigenlijk maar weinig ambities. Gezien de grote problemen waarmee die diverse agrarische bedrijfstakken kampen, lijkt die geringe aandacht niet logisch. Alleen Groen Links besteedt relatief veel aandacht aan het stimuleren van een duurzamer en veerkrachtiger landbouw. Groen Links en PvdA willen lokale voedselnetwerken bevorderen. Voor de rest is het toch vooral continuering van “zoals het loopt”, met minder beperkende regels en obstakels voor de agrarische ondernemer.

Natuur en biodiversiteit

Brummen is relatief rijk aan natuur en biodiversiteit. Er wordt ook winst geboekt, bijvoorbeeld in gebieden als het Leusveld en de Empense en Tondense heide/Eerbeekse hooilanden. Anderzijds neemt de biodiversiteit buiten de natuurgebieden af, vooral als gevolg van gespecialiseerde (en daardoor eenzijdige), tot efficiëntie gedreven voedselproductie door landbouwbedrijven. Dat gaat ten koste van houtwallen en andere landschapselementen en van bloemrijke graslanden. Vooral insecten en insectenetende dieren gaan flink achteruit. Gebruik van bestrijdingsmiddelen (ook door particulieren) versterken de achteruitgang. Brummen is daarin niet uniek, deze verschijnselen doen zich overal in Nederland voor, en ook daarbuiten.

Agrariërs hebben hier een sleutel naar de oplossing, maar om de deur los te krijgen moet de hele samenleving in actie komen, dat kunnen boeren onder de huidige omstandigheden niet alleen. Allereerst de consument die vraagt naar gezond lokaal voedsel en de lokale boer daarvoor wil betalen. Maar er zijn meer spelers die het ecologisch netwerk kunnen versterken. De burger die in zijn tuin natuurlijke biodiversiteit bevordert en samen met wijkgenoten een actie op touw zet. Of de gemeente die al het openbare groen inzet voor natuurlijke biodiversiteit, en aanleg en onderhoud van landschapselementen stimuleert. Of bedrijven die de handen ineen slaan om hun bedrijventerrein ook aantrekkelijk voor vlinders en bijen te maken.

Hoe kijken de politieke partijen hier tegenaan?

	ambitie	Concrete doelstellingen
CDA	Landschap en natuurgebieden behouden, er tegelijk van kunnen genieten Streeft naar landschap dat breed aanbod aan diensten levert, met biodiversiteit als basis Agrariërs belangrijke hoeders van het landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijker maken • Zet zich in voor goede balans tussen belangen agrariër en recreant en beheer van natuur • Geen nieuwe woonbestemmingen in het buitengebied • Steun voor burgerinitiatieven voor aanleg en onderhoud landschapselementen
D66	Meer aandacht en ruimte voor biodiversiteit Versterken samenhang landgoederenzone en IJsselvallei Versterken maatschappelijke rol landgoederen	<ul style="list-style-type: none"> • Investeren in natuurwaarden om de groene ruimte tussen de dorpen zeker te stellen • Landschapselementen op het agrarische bedrijf stimuleren, oa houtwallen en bloemrijke randen • Bevorderen van biodiversiteit en minder intensieve veehouderij
Groen Links	Natuurlijke kwaliteit van landschap en biodiversiteit versterken Bescherming van leefgebieden van dieren Ecologische samenhang in wijken en bedrijventerreinen versterken Stimuleren waardering van het landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Ecologische verbindingen tussen natuurparels versterken, tevens mooier landschap • Toeristenbelasting inzetten voor aantrekkelijker maken landschap • Landschap beter toegankelijk maken • Beheer gemeentelijk groen wordt afgestemd op vergroten biodiversiteit, ecologisch bermbeheer • Integreren private en publieke groene infrastructuur, buurten ondersteunen voor het ontwikkelen van plannen voor ecologische samenhang • Gedragscode flora en fauna opstellen

		<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen goed bodemmanagement tbv waterkwaliteit en biodiversiteit
Lokaal Belang	Karakter en waarde van natuur en landschap zoveel mogelijk behouden en versterken	<ul style="list-style-type: none"> • Landschapscontract voortzetten om burger te kunnen stimuleren zich hiervoor in te zetten
PvdA	Investeren in behoud en ontwikkeling natuur	<ul style="list-style-type: none"> • De beek in Eerbeek in oude glorie herstellen
VVD	Natuurlijke omgeving en biodiversiteit beschermen tegen aantasting Groene karakter woonkernen behouden en waar mogelijk versterken	

Onze conclusie: D66 en Groen Links onderkennen niet alleen de natuurlijke rijkdom, maar realiseren zich tevens dat die rijkdom onder druk staat en niet vanzelfsprekend is. GL heeft de meest uitgewerkte visie met vernieuwende ideeën, maar ook D66 heeft concrete ambities. D66, GL en PvdA willen investeren in ontwikkeling biodiversiteit en natuur. De VVD houdt het bij beschermen van wat we hebben, terwijl Lokaal Belang al zijn kaarten zet op de creativiteit van de burger. Het CDA wijdt wel veel tekst aan dit thema maar bij de concrete doelstellingen lijkt men te kiezen voor doorgaan op de oude weg. De rol die bedrijven kunnen spelen wordt door geen van de partijen herkend.

Gezondheid en leefomgeving

Uitdaging. De gezondheidszorg wordt steeds duurder. Er is behoefte aan fundamentele oplossingen. Er wordt nagedacht over de verschuiving van genezen naar preventie, voorkomen dat je ziek wordt. Gezond vers voedsel uit ons eigen landschap kan daarbij een bijdrage leveren. Maar ook blijkt steeds meer dat contact met een diverse en rijke natuur allerlei positieve gezondheidseffecten heeft, zoals terugdringen van de kans op depressie, sneller herstellen van mentale vermoeidheid en een beter immuunsysteem. Het rijke landschap in Brummen moet zulke gezondheidseffecten op ons hebben. We kunnen de preventieve werking van landschap vergroten door landschap beter toegankelijk te maken en bij het beheer natuurlijke kenmerken te bevorderen.

	ambitie	Concrete doelstellingen
CDA	-	-
D66	-	-
Groen Links	Bevorder gezondheid voedsel Positieve gezondheid als uitgangspunt (preventie, eigen regie)	<ul style="list-style-type: none">• Beschikbaarheid van lokaal voedsel stimuleren• Groen inzetten als medicijn en om kans op ziekte te verkleinen
Lokaal belang	-	-
PvdA	-	-
VVD	-	-

Onze conclusie: Alleen GL heeft de boodschap van de zorgconferentie (1 juni 2017 in Brummen) over het nieuwe denken in de gezondheidszorg (positieve gezondheid) opgepikt. Dat geldt ook voor de twee boodschappen van het Landschapsgesprek 2017, namelijk dat lokaal voedsel gezonder is dan voedsel uit de supermarkt en dat mensen van direct contact met de natuur gezonder blijven.

Klimaatverandering

Uitdaging Energietransitie. Het klimaat is aan het veranderen. Het is erg belangrijk de opwarming van de aarde door broeikasgassen zoveel mogelijk te beperken. In de Parijse akkoorden zijn daar ambities voor geformuleerd door bijna alle landen van de wereld. We moeten van fossiele brandstoffen af, en dat vraagt een enorme inspanning van ons allemaal. De overheid heeft daarin een leidende rol. Welke politieke partijen hebben deze urgentie in hun verkiezingsprogramma en wat gaan ze er concreet aan doen?

Uitdaging: Het landschap inzetten om klimaatschade te voorkomen. Maatregelen om ons minder afhankelijk te maken van fossiele energie zijn hard nodig, maar komen te laat om de klimaatverandering te stoppen. De temperatuur stijgt al jaren, we krijgen te maken met steeds vaker extreem weer, waaronder hoosbuien en lange periodes van droogte. Dat vraagt om aanpassingen in het landschap: landbouwgronden en natuurgebieden inzetten onder meer door de bodem te verbeteren, beken en sloten meer capaciteit geven om water op te slaan en vast te houden.

	ambitie	Concrete doelstellingen
CDA	<p>Alle wijken in gemeente Brummen energieneutraal in 2030</p> <p>Bestaande woningen isoleren en eigen energieopwekking</p> <p>Brummen klimaatbestendig maken, met name waterberging</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Plan maken om dit doel te realiseren • Informatieloket, energiecoaches • Voorbeeld stellen met gebouwen in gemeentelijk bezit • Investeren in projecten van Brummen-energie • Grootschalige zonneparken op agrarische grond • Onderzoek gevolgen klimaatverandering en maak een totaalplan, inclusief veranderingen in het landschap • Maak een planning in 2018 • Spoor knelpunten in wateropvang op (stresstest)
D66	<p>Gemeente in 2030 energie-neutraal</p> <p>Meer werk maken van isolatie en lokale energieopwekking</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen programma om doel te halen, incl. monitoring progressie • Overstappen van gas naar andere energiebronnen voortvarend aanpakken
Groen Links	<p>Gemeente is energie- en klimaatneutraal in 2030</p> <p>Huizen van het aardgas af</p> <p>Groen inzetten om wateroverlast tegen te gaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Restwarmte industrie naar huizen • Gemeente stimuleert opwekken energie • Groene projecten in het onderwijs • Gemeente maakt afspraken met woningcorporaties en verhuurders over versneld energiezuinig maken van woningen • Ondersteunen van ondernemers en maatschappelijke organisaties met kennis • Ondersteunen aanleg zonneparken • Gemeentelijk wagenpark elektrisch • Stimuleren e-bikes woon-werk • Stimuleren groene daken en groene gevels woningen en bedrijfsgebouwen en scholen

Lokaal belang	<p>Streven naar energiezuinige gemeente, energieneutraal bouwen bevorderen</p> <p>Kans op wateroverlast verkleinen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente stelt routekaart op met jaarlijks te behalen doelen • Informatieloket voor bewoners en bedrijven instellen • Minder verharding in particuliere tuinen
PvdA	<p>Warmte distributie, opslag en opwekking door papierindustrie</p> <p>Overheid geeft voorbeeld in energietransitie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2022 zijn 500 huizen aangesloten op warmtenet • Zonneparken aanleggen • Energie-neutrale overheidsgebouwen • Steun aan Brummense energie coöperatie voortzetten
VVD	<p>Gemeenschappelijk gebruik duurzame energiebronnen stimuleren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren energieproductie door agrarische bedrijven t.b.v. eigen gebruik en omgeving • Zonnepark Elzenbos • Gemeentelijke gebouwen krijgen zonnepanelen • Verkenning locaties voor windenergie

Conclusie: Alle partijen zijn goed in de energietransitie gedoken. Het gevoel van urgentie lijkt te zijn doorgedrongen, hoewel partijen behoorlijk verschillen in ambitieniveau. Aan de hand van de VVD en Lokaal Belang lijken we de doelen van de akkoorden van Parijs niet te gaan halen.

Het aanpassen van het landschap om schade door wateroverlast en droogte te voorkomen staat alleen op de agenda's van Groen Links en CDA, en met een laag ambitieniveau ook bij Lokaal Belang.

Samenwerken voor de leefomgeving

Landschap als leefomgeving is een gemeenschappelijk bezit en een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Kwaliteit in het landschap vraagt om ruimtelijke samenhang. Die komt alleen tot stand bij gecoördineerde actie over flinke oppervlaktes. Partijen met uiteenlopende belangen moeten elkaar daarin dus kunnen vinden. Die samenwerking komt er niet vanzelf, de gemeente kan daar een stimulerende en faciliterende rol spelen. Samenwerking kan gaan over het opstellen van een gemeenschappelijke ambitie, of over uitvoering van een plan. Hoe zien we dit belang tot samenwerken aan een rijker en waardevoller landschap terug bij de partijen?

	ambitie	Concrete doelstellingen
CDA	Gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen is belangrijk	<ul style="list-style-type: none"> • Ruim baan aan bewonersinitiatieven
D66	Samen met bewoners een integrale omgevingsvisie en –plan maken voor 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak opstellen
Groen Links	Betrokkenheid bewoners versterken, samen visie op de toekomst maken	<ul style="list-style-type: none"> • Alle betrokken spelers betrekken bij de ontwikkeling en bescherming van het landschap • Ondersteunen burgerinitiatieven op gebied van leefomgeving
Lokaal belang	Stimuleren en ondersteunen burgerinitiatieven (in het algemeen)	<ul style="list-style-type: none"> • Als burgerinitiatieven leiden tot kostenbesparing, moeten ze worden beloond
PvdA	Meer en betere samenwerking tussen maatschappelijke partijen Verbeteren relatie politiek en samenleving	-
VVD	Belangrijk dat gemeente innovatieve en creatieve initiatieven, die van belang zijn voor de samenleving, faciliteert en stimuleert.	<ul style="list-style-type: none"> • Initiatieven van bewoners voor verbeteren leefbaarheid faciliteren

Conclusie: Alle partijen benadrukken het belang van participatie door de samenleving. Daarvoor zijn betere relaties tussen burger en politiek nodig, zegt de PvdA. Lokaal Belang benadrukt dat burgerinitiatieven kostenbesparing moeten opleveren, terwijl voor andere partijen meer de toegevoegde waarde voor de samenleving voorop zetten. Deze ambities zijn in algemene termen gevat. Alleen D66 en Groen Links willen specifiek de betrokkenheid van bewoners met hun landschap en leefomgeving versterken.